

Zaaknummer : 01093688
Ons Kenmerk : ODH1135649
Datum : 06-12-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 28 december 2023 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden gelegen aan de Willem de Zwijgerlaan 6 tot en met 13, de Kerklaan 1 tot en met 11 (oneven), de Princes Beatrixstraat 2 tot en met 20 (even) en de Prins Bernhardstraat 2 tot en met 10 (even) te Koudekerk aan den Rijn en wordt aangevraagd namens Woningstichting Habeko Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de gierzwaluw, alsmede het opzettelijk verstoren van de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 april 2024 tot en met 31 december 2029.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Woningstichting Habeko Wonen;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2029.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices:

- I. Aangetroffen verblijfplaatsen soorten
- II. Locaties tijdelijke verblijfplaatsen gierwaluw
- III. Permanente voorzieningen huismus en ruige dwergvleermuis
- IV. Locaties tijdelijke voorzieningen ruige dwergvleermuis

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan Complex 5004 in Koudekerk aan den Rijn' van 18 december 2023 en de aanvullende gegevens van 3 oktober 2024. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de huismus, de gierwaluw en de ruige dwergvleermuis.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- 5 De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan Complex 5004 in Koudekerk aan den Rijn' van 18 december 2023 en de aanvullende gegevens van 3 oktober 2024.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de tijdelijke voorzieningen
 - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

Huismus

- 9 Het ongeschikt maken van de nestlocaties van de huismus dient uitgevoerd te worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De deskundige dient te allen tijde verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 2) van alle handelingen welke een effect hebben op de huismus. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
 - a. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare broedperiode welke loopt van 1 maart tot en met 31 augustus en buiten koude perioden, gedefinieerd als perioden met gedurende drie tot vijf dagen aanhoudende (nacht)vorst;
 - b. indien sprake kan zijn van late vervolglegels dient ook de maand september te worden ontzien, dit is ter beoordeling van de ecologisch deskundige;
 - c. het ongeschikt maken van de bebouwing dient te worden uitgevoerd door het verwijderen van dakpannen of het plaatsen van weringsborstels, na expliciete vrijgave door de ecologisch deskundige;
 - d. na het ongeschikt maken en maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige om de aanwezigheid van huismussen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden.
- 10 Alternatieve tijdelijke nestvoorzieningen voor de huismus en de realisatie daarvan dienen te voldoen aan de volgende eisen, gebaseerd op het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023):
 - a Alternatieve voorzieningen dienen minimaal drie maanden voor het ongeschikt maken van de huidige nestplaats(en) opgehangen te worden om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen;
 - b Er dienen meerdere voorzieningen bij elkaar aangeboden te worden. De openingen moeten minimaal 50 centimeter uit elkaar liggen of op andere oriëntaties gericht zijn zodat andere nestingen niet zichtbaar zijn voor huismussen als zij in de nestopening zitten;
 - c Alternatieve nestplaatsen dienen zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke nestplaats (binnen 200 meter, bij uitzondering binnen 500 meter), doch altijd buiten de invloedssfeer van werkzaamheden, te worden geplaatst;
 - d Nestvoorzieningen dienen op minimaal drie meter hoogte te worden geplaatst;
 - e De nestvoorziening mag niet te heet worden in de middagzon, maar mag zich ook niet op een te koude locatie bevinden:

- i) Bij gebruik van kast op of in de gevel: voorkeur heeft een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot, dakoverstek of iets dergelijks; Indien locaties van nestplaatsen 's zomers tussen 9:00 en 19:00 in de schaduw liggen kunnen andere windrichtingen overwogen worden. Dit om oververhitting te voorkomen.
 - f Nestplaatsen dienen niet naast naar buiten draaiende ramen te worden geplaatst;
 - g In de directe omgeving van de nieuwe nestplaats dient continu voldoende dekking aanwezig te zijn (minimaal 2 à 3 meter hoog opgaand groen), en er dienen altijd binnen 100 à 200 meter, bij voorkeur binnen vijftig meter voldoende geschikt voedsel en potentiële slaapplekken beschikbaar te zijn;
 - h Er dient voldoende veiligheid te zijn tegen predatoren. Dit geldt voor de nestplaats zelf en voor het opgaande groen in de directe omgeving, wat zorgt voor dekking;
 - i De aangeboden vervangende nestgelegenheid dient van voldoende duurzaam materiaal gemaakt te zijn. Ceder en robinia zijn duurzamer dan vuren en grenen en houtbeton is duurzamer dan hout;
 - j Het beheer en onderhoud van de voorzieningen dient vastgelegd te worden en dient plaats te vinden in een periode dat verstoring niet of minimaal optreedt;
 - k Het materiaal waarvan de voorzieningen gemaakt zijn dient vrij te zijn van chemicaliën;
 - l De verblijfplaatsen moeten voldoen aan:
 - i) een minimum bodemoppervlakte van 12,5 x 12,5 centimeter en een minimumhoogte van 17 centimeter;
 - ii) een invliegopening met een diameter van 3,4 centimeter.
- 11 De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode, van drie maanden, in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. De verwijdering dient begeleid te worden door een ecologisch deskundige (voorschrift 4). Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de broedperiode en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen beweging is verlaten.
- 12 In de permanente situatie wordt het dak geschikt gemaakt voor de huismus door tenminste de eerste drie rijen dakpannen, gerekend vanaf de dakgoot, beschikbaar te stellen voor de huismus. Dit houdt in dat als vogelschroot wordt toegepast, tenminste de eerdergenoemde drie rijen dakpannen vrijgehouden moeten worden, zodat deze toegankelijk zijn voor de huismus. Indien de naastgelegen nestingen zichtbaar zijn voor de huismus, dient de ruimte tussen de nestingen minimaal 50 centimeter te zijn. De opening die toegang biedt tot de ruimte onder de dakpannen dient minimaal 3,4 cm te zijn. De vrije ruimte onder de dakpan is minimaal 8 cm en de ondergrond mag niet glad zijn en moet voldoende grip bieden voor de huismus.

Gierzwaluw

- 13 Het ongeschikt maken van de gierzwaluwnesten dient verricht te worden buiten het broedseizoen van de gierzwaluw, welke loopt van 15 april tot en met 31 augustus. Indien sprake kan zijn van vroege of late legfels (ter beoordeling van deskundige (voorschrift 4), dient ook de periode 1 tot 15 april en 1 tot en met 15 september te worden ontzien. Maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden zal er door een ecologisch deskundige (voorschrift 4) een controle plaatsvinden om vast te stellen dat er op dat moment geen gierzwaluwen in het plangebied verblijven. Pas als dit wordt vastgesteld kunnen de werkzaamheden aanvangen.
- 14 De permanente voorzieningen, twaalf nestkasten welke voldoen aan hetgeen gesteld in het meest recente Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12), dienen aanwezig en functioneel te zijn voordat de gierzwaluw weer aanwezig is in Nederland. Dat betekent dat de voorzieningen vóór 15 april aanwezig dienen te zijn. In het broedseizoen, welke loopt van 15 april tot en met 31 augustus, dienen te allen tijde de oorspronkelijke nestlocaties of de permanente voorzieningen aanwezig te zijn.

Ruige dwergvleermuis

- 15 Het ongeschikt maken van de zomer- en paarverblijfplaats(en) van de ruige dwergvleermuis dient uitgevoerd te worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De deskundige dient te allen tijde verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 2) van alle handelingen welke een effect hebben op de ruige dwergvleermuis. Aan het ongeschikt maken zijn volgende voorwaarden verbonden:
 - a het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient te worden uitgevoerd tussen 15 april en 15 oktober. Dit is in de actieve periode;
 - b om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaatsen te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen exclusion flaps te worden geplaatst op de invliegopeningen;
 - c indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. De ruimte tussen exclusion flaps mag maximaal drie meter zijn;
 - d het gebruik van materialen waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim is niet toegestaan;
 - e de maatregelen, waaronder exclusion flaps, waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 8 graden, een windkracht van minder dan 5 Bft en droog) te worden ingezet. Minimaal drie van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Bij overdag slecht weer, maar 's avonds anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden.
 - f na het ongeschikt maken, en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;
 - g bij het ongeschikt maken in het najaar (1 augustus tot en met 15 oktober) geldt aanvullend op e en f dat de periode van vijf dagen met gunstige weersomstandigheden, waarvan drie en/of vier aaneengesloten, en het daaropvolgende controlebezoek uiterlijk moet zijn uitgevoerd op 15 oktober.
- 16 Het ongeschikt maken mag pas worden uitgevoerd nadat de gewenningsperiode voor de te plaatsen tijdelijke voorzieningen is voltooid. De gewenningsperiode voor zomer- en paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis is één maand waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen;
- 17 De tijdelijke alternatieve voorzieningen mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode voor elke verblijfplaats in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel en beschikbaar zijn. Hieraan verbinden wij de volgende voorwaarden:
 - a. de verwijdering dient begeleid te worden door de ecologisch deskundige (voorschrift 4);
 - b. de gewenningsperiode voor zomer- en paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis is één maand waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen;
 - c. indien blijkt dat een tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de ruige dwergvleermuis en nadat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen beweging is verlaten;
 - d. de ecologische deskundige dient verslag te doen van het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen in het logboek (voorschrift 2).

Algemeen

- 18 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Daarnaast dienen de tijdelijke en permanente voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd te worden op functionaliteit en dat- indien nodig – de functionaliteit van de voorziening op zo kort mogelijke termijn weer hersteld wordt. Het controleren op de functionaliteit dient voor de ruige dwergvleermuis uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare winterperiode en voor de huismus en gierzwaluw buiten het broedseizoen. Bovendien moeten de tijdelijke voorzieningen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.

Aanwijzingen voor gebruik

- Op alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient inzicht verkregen te worden met betrekking tot de aanwezigheid van soorten op de locatie van de activiteit. Hierbij geldt dat objectief vastgesteld moet worden of soorten negatieve gevolgen ondervinden van de voorgenomen activiteiten. Indien noodzakelijk moeten maatregelen getroffen worden om negatieve gevolgen zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden te voorkomen. Indien negatieve gevolgen redelijkerwijs niet te voorkomen zijn, dient de activiteit gestaakt te worden.
- In het kader van de specifieke zorgplicht dient tevens rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 28 december 2023 hebben wij de ontvangst geregistreerd van een aanvraag om ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden van woningen gelegen aan de Willem de Zwijgerlaan 6 tot en met 13, de Kerklaan 1 tot en met 11 (oneven), de Princes Beatrixstraat 2 tot en met 20 (even) en de Prins Bernhardstraat 2 tot en met 10 (even) te Koudekerk aan den Rijn en wordt aangevraagd namens Woningstichting Habeko Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus en de gierzwaluw, alsmede het opzettelijk verstoren van de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk beschadigen, vernielen of wegnemen van nesten of rustplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) en de gierzwaluw (*Apus apus*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 april 2024 tot en met 31 december 2029.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Quickscan flora en fauna Diverse woningen te Benthuizen, Hazerswoude-drop en Koudekerk aan den Rijn, Zuidholland, Ecosprong B.V., rapportnummer: KM_R_23066, 18 december 2023 (ODH928065);
- Nader onderzoek vleermuis, huismus en gierzwaluw, Ecosprong B.V., rapportnummer: PN_NO_23001, 22 november 2023 (ODH928064);
- Activiteitenplan Complex 5004 in Koudekerk aan den Rijn, Ecosprong B.V., rapportnummer: KM_R_23066, 18 december 2023 (ODH1131079);
- Memo Onderbouwing aanvullende vragen ODH bij ontheffingsaanvraag complex 5004, Ecosprong B.V., rapportnummer: M_23066, 30 september 2024 (ODH01093688);
- RE: Toezending document(en) van de Omgevingsdienst Haaglanden, zaaknummer: 01093688, Ecosprong B.V., 28 oktober 2024 (ODH1203718).

Procedure

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 17 juli 2024 en 22 oktober 2024 verzocht om aanvullende gegevens. Op 3 oktober 2024 en 28 oktober 2024 hebben wij de aanvullende gegevens ontvangen.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 22 januari 2024 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.1, 3.3, 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus en de gierzwaluw is zijn van nature in Nederland in het wild levende vogel en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus en de gierzwaluw te beschadigen, vernielen of weg te nemen.

De ruige dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levend dier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn. De ruige dwergvleermuis is tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.3, vierde lid en artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, en artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding respectievelijk er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Woningstichting Habeko Wonen is voornemens om de woningen gelegen aan de Willem de Zwijgerlaan 6 tot en met 13, de Kerklaan 1 tot en met 11 (oneven), de Princes Beatrixstraat 2 tot en met 20 (even) en de Prins Bernhardstraat 2 tot en met 10 (even) te Koudekerk aan den Rijn te renoveren en te verduurzamen.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het toepassen van spouwmuur isolatie;
- het toepassen van dakisolatie van buitenaf;
- het vervangen van kozijnen door kunststof kozijnen;
- het uitvoeren van planmatig onderhoud waaronder gevelherstel en schilderwerk;
- het installeren van zonnepanelen;
- het verbeteren van de luchtdichtheid van woningen;
- het toepassen van een ventilatiesysteem in de woningen.

De werkzaamheden staan gepland te starten op 15 april 2025 en duren naar verwachting tot uiterlijk 31 februari 2026. Bij de aangevraagde ontheffingsperiode is rekening gehouden met eventuele uitloop van de werkzaamheden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2023 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus, de gierzwaluw en de ruige dwergvleermuis binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het Kennisdocument Gierzwaluw en het Kennisdocument Huismus (BIJ12) en het Vleermuisprotocol (2021), behalve het onderzoek naar de aanwezigheid van (massa)winterverblijfplaatsen waar tussen de rondes maar 7 dagen zaten in plaats van 10. Op één enkele gevel na zijn de woningen binnen het plangebied niet geschikt voor (massa)winterverblijfplaatsen. Er is echter op geen moment gedurende de winteronderzoek rondes zwermgedrag waargenomen. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de huismus, de gierzwaluw en de ruige dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Er zijn in totaal veertien huismusnesten aangetroffen binnen het plangebied. De exacte locaties zijn weergegeven op de kaart van appendix I. Met de geplande werkzaamheden gaan twaalf van deze nestplaatsen verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden. De huismusnesten aan de Prinses Irenestraat 12 tot en met 24 worden niet verstoord of aangetast door de geplande werkzaamheden en blijven te allen tijde functioneel.

De gierzwaluw is in het plangebied aangetroffen. Er zijn in totaal vier gierzwaluwnesten aangetroffen binnen het plangebied. De exacte locatie zijn weergegeven op de kaart van appendix I. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren en wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb overtreden.

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Onder een dakpan aan de noordoostelijke kopse kant in de woning aan de Willem de Zwijgerlaan 8 is één paarverblijf aanwezig. Van paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaat deze verblijfplaats verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, gierzwaluw en ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Activiteitenplan Complex 5004 in Koudekerk aan den Rijn' van 18 december 2023 en de aanvullende gegevens van 3 oktober 2024. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing in de minst kwetsbare periode van de soorten en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de huismus, gierzwaluw en ruige dwergvleermuis.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het uitvoeren van renovatie- en isolatiewerkzaamheden. In de huidige situatie zijn de woningen slecht geïsoleerd en hebben een gemiddeld energielabel D. Door middel van de beoogde werkzaamheden zullen de woningen een betere isolatiewaarde krijgen en daarmee voldoen aan de bindende afspraken opgenomen in het Klimaatakkoord en in de Prestatieafspraken. Dit kan bewerkstelligd worden door het isoleren van de daken en de spouwmuur. Sloop en nieuwbouw is overwogen, echter zou dit een kostelijk alternatief zijn en lijdt dit tot grote overlast voor de bewoners. Bovendien zouden de aangetroffen nest- en verblijfplaatsen met deze alternatieve werkwijze eveneens verloren gaan. Er is ook gekeken naar het van binnenuit

isoleren van de daken, de daken verkeren echter in een dermate slechte staat dat er grondige renovatie werkzaamheden zijn benodigd. Verder moet de brandveiligheid van de woningen worden verbeterd waarbij ook werkzaamheden bij de daken zijn benodigd. Het isoleren van binnenuit, waarbij de nest- en verblijfplaatsen behouden blijven, is in deze situatie niet mogelijk.

Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de huismus, de gierzwaluw en de ruige dwergvleermuis te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare periode van de huismus, de gierzwaluw en de ruige dwergvleermuis en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, de gierzwaluw en de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid', zoals genoemd in artikel 3.3, vierde lid, aanhef en onder b, sub 1, van de Wnb en 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten', zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 3 van de Wnb.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 7 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Het gaat om woningen uit de jaren 1960 en 1968, met gemiddeld energielabel D. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Nederland heeft ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs dat als centraal doel heeft het reduceren van CO₂-uitstoot. De opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990 is het centrale doel van dit Klimaatakkoord. De geplande werkzaamheden dragen bij aan de reductie van CO₂ uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid.

Daarnaast voldoet de brandveiligheid van de woningen niet aan de huidige normen. De werkzaamheden zijn in het belang van de openbare veiligheid.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de genoemde belangen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, de gierzwaluw en de ruige dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

Huisumus

Als gevolg van de werkzaamheden gaan twaalf nesten van de huismus verloren. In de tijdelijke situatie worden 28 voorzieningen gerealiseerd. De voorzieningen dienen minimaal 50 centimeter uit elkaar te liggen op verschillende oriëntaties, op minimaal 3 meter hoogte, bij voorkeur op een noordelijke of oostelijke oriëntatie en buiten het bereik van predatoren en draaiende ramen. Verder dienen de te realiseren verblijfplaatsen gemaakt te zijn van duurzaam materiaal en vrij te zijn van chemicaliën. Door aan deze voorwaarden te voldoen wordt er geborgd dat er

geschikte vergelijkbare alternatieve worden aangeboden voor de huismus. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. In de permanente situatie worden de daken van de woningen binnen het plangebied toegankelijk gemaakt voor de huismus. Hierbij dienen de eerste drie rijen dakpannen, vanaf de dakgoot, beschikbaar gesteld voor de huismus. De opening van de ruimte onder de dakpannen dient minimaal 3,4 centimeter te zijn en de vrije ruimte dient minimaal een hoogte van 8 centimeter te hebben zodat deze als nestplaats voor de huismus toegankelijk zijn. De daken die geschikt worden gemaakt zijn weergegeven in appendix III. Zowel de tijdelijke voorzieningen als de permanente voorzieningen dienen te worden gerealiseerd conform de eisen gesteld het meest recente Kennisdocument Huismus (BIJ12). Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Buiten de kwetsbare broedperiode (1 maart tot 1 september, waarbij ook rekening gehouden moet worden met vroegere of latere legsels) worden de daken ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat huismussen aanwezig zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Het ongeschikt maken van de daken wordt uitgevoerd door het plaatsen van borstels of rondschuim zonder plakranden tussen de dakgoot en dakpannenrij. Voordat sloopwerkzaamheden aan een woonblok aanvangen, dient de ecologisch deskundige te controleren dat het ongeschikt maken effectief is gebleken en dit dient vastgelegd te worden in het logboek. Indien huismus aangetroffen wordt, dient gewacht te worden tot deze uitgebroed is, waarop het dak ongeschikt gemaakt kan worden en het gebied vrijgegeven kan worden. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023, versie 2.1).

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Koudekerk aan den Rijn. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Gierzwaluw

Als gevolg van de werkzaamheden gaan vier nesten van de gierzwaluw verloren. In de permanente situatie worden twaalf kasten van het type GZP2 van Unitura of vergelijkbaar ingebouwd, binnen het plangebied en voor aanvang van het broedseizoen. De te realiseren verblijfplaatsen bevinden zich buiten de verstoring van de geplande werkzaamheden. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. De locaties worden weergegeven in de kaart van appendix II. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Buiten de kwetsbare broedperiode, die loopt van 15 april tot en met 31 augustus, worden de nesten verwijderd om te voorkomen dat gierzwaluwen aanwezig zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Indien er sprake is van vroege of late legsels wordt ook de perioden van 1 tot en met 15 april en 1 tot en met 15 september ontzien. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2023). Daarnaast dienen de werkzaamheden te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de gierzwaluw, zoals vastgelegd in voorschrift 4.

De gierzwaluw komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Koudekerk aan den Rijn. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gierzwaluw in de directe omgeving aanwezig blijft.

Ruige dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden gaat één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis, met mogelijk milde winterfunctie, verloren. Uiterlijk één maand voor het ongeschikt maken van de verblijfplaats worden vier tijdelijke vleermuis kasten van het type VMT1 van Unitura gerealiseerd, de exacte locaties van de verblijfplaatsen zijn

weergegeven op de kaart van appendix IV. In de permanente situatie worden vier inbouwkasten van VMPM1 van Unitura of vergelijkbaar ingebouwd, de locaties van de permanente verblijfplaatsen zijn weergegeven in appendix III. Hiermee worden gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de ruige dwergvleermuis ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd in de actieve periode van de ruige dwergvleermuis. De bebouwing wordt ongeschikt gemaakt voor vleermuizen door het plaatsen van exclusion flaps. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het per drie meter toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rugvulling of rondschuim zonder plakranden, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap. Hierbij geldt aanvullend dat de periode van vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 10 graden, een windkracht van minder dan 5 Bft en droog), waarvan drie aaneengesloten, en het daaropvolgende controlebezoek uiterlijk moet zijn uitgevoerd voor 15 oktober. Bij overdag slecht weer en 's avonds rond zonsondergang en in de nacht goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden. Na het ongeschikt maken wordt een controle uitgevoerd door de ecologisch deskundige alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De ecologisch deskundige dient verslag te doen van het ongeschikt maken in het ecologisch logboek (voorschrift 2). Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest recente Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (BIJ12).

De ruige dwergvleermuis komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Koudekerk aan den IJssel. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, de gierzwaluw en de ruige dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de huismus, de gierzwaluw en ruige dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.

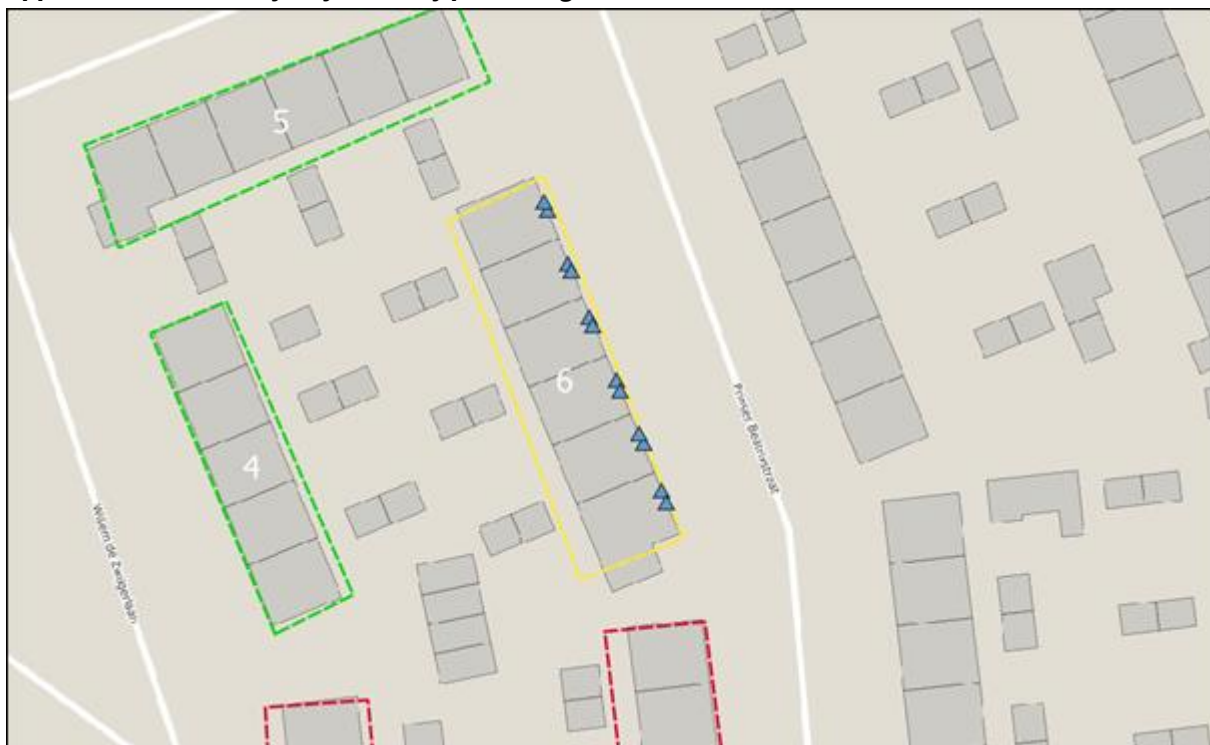
Appendix I: Aangetroffen verblijfplaatsen soorten

Figuur 1: Locaties van nestplaatsen gierzwaluw en huismus, en paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis, de kaart geeft waarnemingen van meerdere onderzoeksrondes weer waardoor er meer dan de daadwerkelijk aanwezige verblijfplaatsen en nesten worden weergegeven (Ecosprong, 2023).

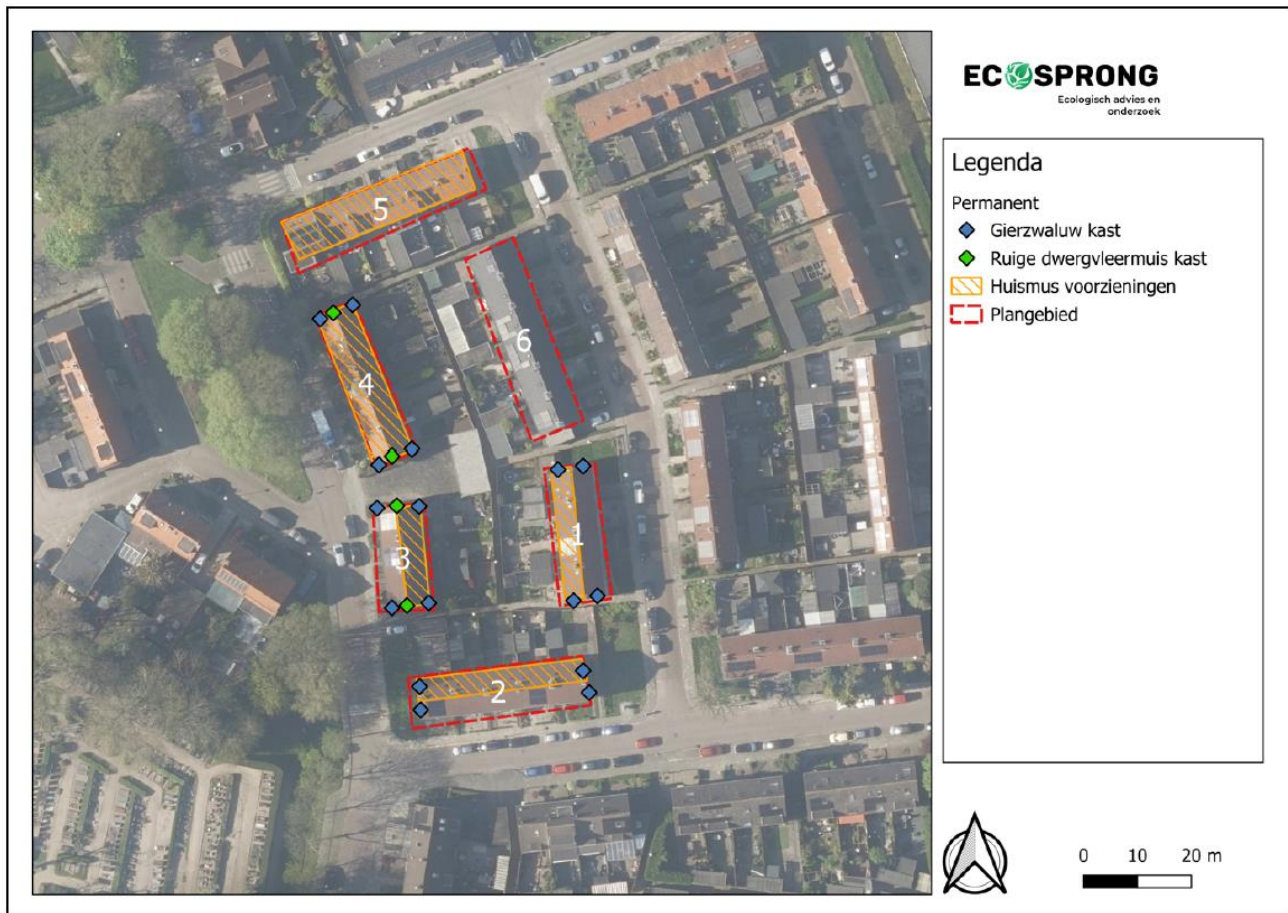
Appendix II: Locaties tijdelijke verblijfplaatsen gierwaluw

Figuur 2: Locaties tijdelijke verblijfplaatsen gierwaluw. (Ecosprong, 2024).

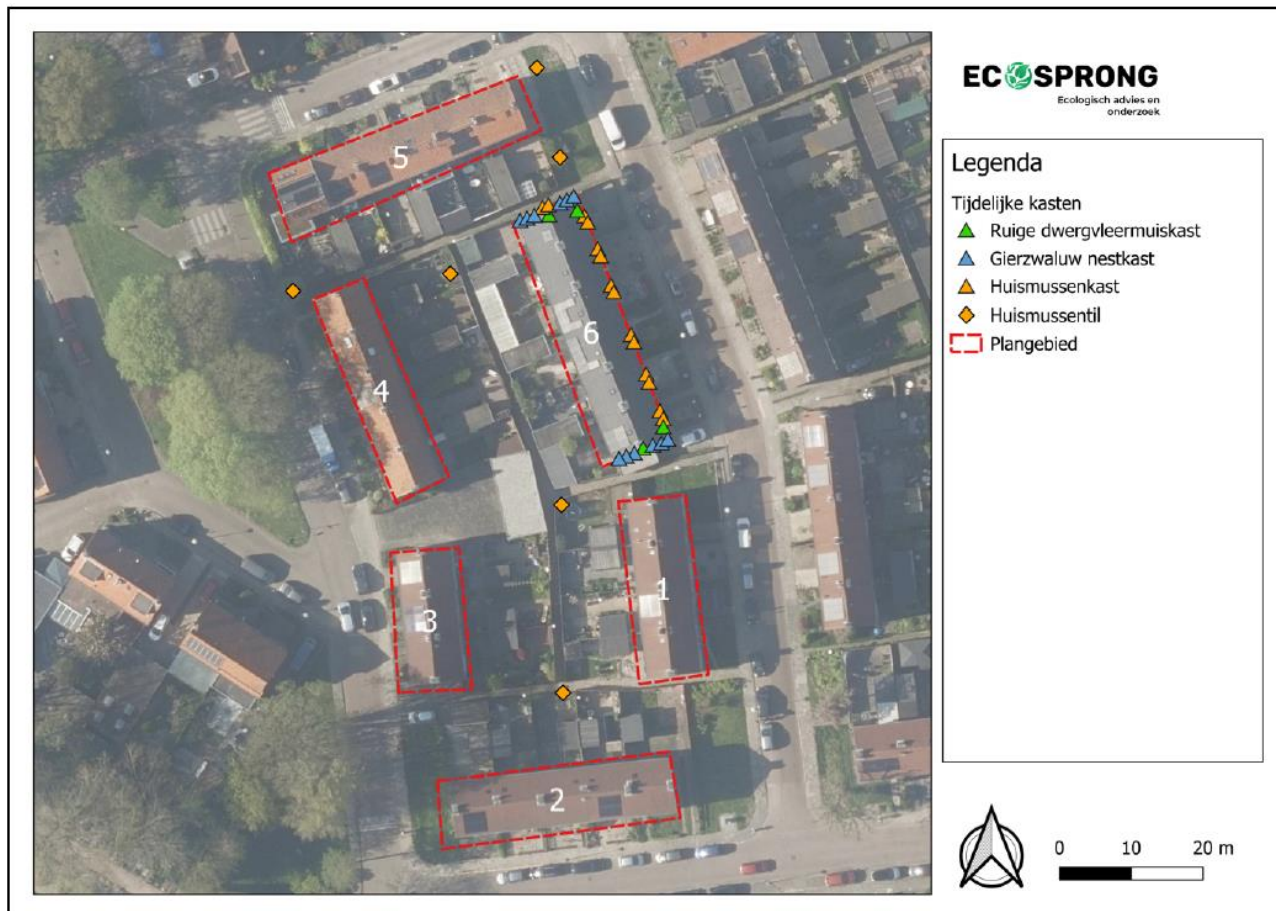
Appendix III: Permanente voorzieningen huismus en ruige dwergvleermuis

Figuur 3: De te realiseren permanente voorzieningen voor de huismus en de ruige dwergvleermuis. De juiste locaties van de te realiseren gierzwaluw verblijfplaatsen zijn weergegeven in appendix II (Ecosprong, 2024).

Appendix IV: Locaties tijdelijke voorzieningen ruige dwergvleermuis

Figuur 4: Locaties tijdelijke voorzieningen ruige dwergvleermuis, de voorzieningen voor de andere soorten zijn aangepast (Ecosprong, 2024).